

BIULETYN EUROPEJSKI

Newsletter Pośła do Parlamentu Europejskiego **BOGUSŁAWA SONIKA** | nr 3

Wszystko wskazuje na to, że już w wakacje wyraźnie potanieją międzynarodowe rozmowy komórkowe w ramach państw Unii. Parlament Europejski przyjął w tej sprawie projekt rozporządzenia. Teraz piłka jest na boisku Rady i Komisji Europejskiej. Zatwierdzenie i podpisanie projektu może nastąpić jeszcze w czerwcu w Strasburgu.

JUŻ W WAKACJE TANIE GADANIE

Po czterech rundach trudnych negocjacji przedstawicielom Parlamentu Europejskiego i Rady udało się osiągnąć porozumienie w sprawie projektu rozporządzenia dotyczącego roamingu w publicznych sieciach telefonicznych komórkowej. Pakiet kompromisowy reguluje wszystkie podstawowe kwestie, czyli limity stawek opłat hurtowych i detalicznych, sposób aktywacji nowej taryfy, przejrzystość i datę wejścia w życie oraz przegląd legislacji w przyszłości.

Detal

Stawki detaliczne dla klientów zostały ograniczone do 0,49 euro (netto) za minutę zainicjowanej rozmowy oraz do 0,24 euro za minutę w przypadku rozmów przychodzących. Początkowe propozycje parlamentarnej Komisji Przemysłu (ITRE) zakładały ograniczenie stawek odpowiednio do 0,40 i 0,15 euro, podczas gdy Rada przystępowała do rozmów z Parlamentem Europejskim z propozycją opłat w wysokości 0,60 i 0,30 euro.

ciąg dalszy na stronie 2

Polska wobec globalnych wyzwań energetycznych

Eksperci i geostratedzy łamią sobie głowy pytaniem, czy energia może stać się luksusem dla nielicznych? Pesymistyczny scenariusz jest prawdopodobny. Jeśli zatem groźba, że energii nie starczy dla wszystkich jest realna, trzeba wypracować politykę, która pozwoli uniknąć zagrożeń związanych z niedoborem energii. Zadanie to stoi przed całą Unią Europejską, a w szczególności przed Polską.

ciąg dalszy na stronie 5-6

Wódka - co to takiego?

Polscy eurodeputowani zdecydowanie sprzeciwili się koncepcji poszerzenia definicji wódki kreowanej w nowej ustawie Parlamentu Europejskiego. – Od pięciu wieków nie produkowaliśmy wódki z niczego innego oprócz zboża i ziemniaków. Więc mamy teraz zaakceptować fakt, że można produkować ją z winogron? – protestował Bogusław Sonik.

ciąg dalszy na stronie 2

Oziębienie ocieplenia

Zmiany klimatyczne są obecnie w aspekcie środowiskowym, ekonomicznym i socjalnym jednym z największych zagrożeń przed jakimi stoi planeta. Ocieplenie klimatu jest naukowo potwierdzone. Badania wykazują wzrost temperatury powietrza, oceanów, topnienie śniegów i lodowców oraz wzrost średniego poziomu wód. Odpowiedzialne za ten stan rzeczy są głównie działania ludzkie.

ciąg dalszy na stronie 3

30 rocznica powstania SKS

Bunt w imperium

Kwiaty i znicze przy Szewskiej 7, gdzie zamordowano Stanisława Pyjasa. Wystawa poświęcona Student-

foto: Janusz Jarosz

kiemu Komitetowi Solidarności obok Wieży Ratuszowej. Spotkanie działaczy SKS Pod Jaszczurami. Odświeżenie tablicy upamiętniającej Stanisława Pyjasa w budynku Wydziału Polonistyki UJ, gdzie student zamordowany przez SB studiował. Kraków pamiętał i godnie uczcił wydarzenia sprzed 30 lat.

ciąg dalszy na stronie 4

Już w wakacje tanie gadanie

dokończenie ze strony 1

Limity opłat za rozmowy wychodzące będą obniżane o 3 eurocenty rocznie w trakcie pierwszych 3 lat. Opłata za rozmowy przychodzące zostanie zmniejszona o 2 eurocenty po pierwszym roku oraz o 3 eurocenty po drugim roku od wejścia w życie rozporządzenia. W roku 2009 klienci będą więc płacić nie więcej niż 0,43 euro za minutę zainicjowanej rozmowy i 0,19 euro za minutę rozmowy odebranej.

Hurt

Maksymalna wysokość hurtowej stawki za roaming, jaką operator w odwiedzanym przez klienta państwie członkowskim będzie mógł nałożyć na operatora w kraju pochodzenia klienta została ograniczona do 0,30 euro za minutę rozmowy (netto). Stawka ta będzie obniżana o 2 eurocenty każdego roku przez pierwsze 3 lata od wejścia w życie rozporządzenia. W roku 2009 stawki opłat hurtowych wyniosą zatem nie więcej niż 0,26 euro za minutę.

Eurotaryfa

Sporną kwestią pozostawało także to, czy klienci zostaną objęci nową regulowaną taryfą (tzw. Eurotaryfa) automatycznie, czy też będą musieli ją wybrać u swojego operatora. Porozumienie zakłada, że wszyscy klienci będą mogli wybrać lub zrezygnować z Eurotaryfy w dowolnej chwili, bez opłat, w trakcie pierwszego miesiąca od wejścia w życie rozporządzenia. Po otrzymaniu stosownej deklaracji od klienta, operator będzie zobowiązany do aktywacji Eurotaryfy nie później niż w ciągu jednego miesiąca od złożenia wniosku o aktywację nowej taryfy.

W stosunku do klientów, którzy nie dokonali wyboru żadnej taryfy, tj. nie wybrali ani Eurotaryfy, ani nie zmienili planu taryfowego na jakikolwiek inny, po 3 miesiącach

PE przyjął projekt rozporządzenia, które przewiduje ustanowienie limitów stawek opłat roamingowych w publicznych sieciach komórkowych w UE. Stawki opłat detalicznych nie będą mogły być wyższe niż 0,49 euro (netto) za minutę zainicjowanej rozmowy oraz do 0,24 euro za minutę w przypadku rozmów przychodzących. Parlament nalegał na natychmiastowe wejście w życie rozporządzenia. To sprawi, że nowe regulacje zaczną obowiązywać jeszcze przed wakacjami.

od wejścia w życie rozporządzenia nowa Eurotaryfa będzie miała zastosowanie automatycznie. Klienci korzystający ze specjalnych taryf roamingowych lub pakietów nie zostaną objęci Eurotaryfą, jednak operator będzie musiał przypomnieć im o posiadanych przez nich planie taryfowym lub pakiecie na połączenia w roamingu.

Ograniczania stawek opłat hurtowych zaczną obowiązywać w dwa miesiące od wejścia w życie rozporządzenia.

Monitoring SMS

Zgodnie ze stanowiskiem posłów, operatorzy telefonii komórkowej będą musieli

przedstawić każdemu klientowi informacje o wysokości opłat za rozmowy wychodzące i przychodzące właściwe dla posiadanej przez niego taryfy.

Nie później niż 18 miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia, Komisja Europejska dokona oceny wpływu rozporządzenia i przedstawi wnioski Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Komisja będzie także musiała monitorować wysokość opłat za przesył danych, w tym SMS i MMS i – jeśli zaistnieje taka konieczność – przedstawi rekomendacje dotyczące celowości uregulowania tych usług. Komisja określi także, czy istnieje potrzeba przedłużenia okresu obowiązywania proponowanego rozporządzenia ponad przewidziane trzy lata.

Czerwcowy podpis

Projekt rozporządzenia przyjęty w Parlamencie musi zostać zatwierdzony przez Radę, co może nastąpić na jednym z jej czerwcowych posiedzeń. Autor parlamentarnego sprawozdania w tej sprawie, austriacki deputowany Paul RÜBIG (EPP-ED, AT) powiedział, że „Parlament Europejski jest przekonany, że niezwłoczna publikacja rozporządzenia jest konieczna, by klienci jeszcze w tym sezonie wakacyjnym mogli odczuć korzyści, jakie niesie jego przyjęcie”. Sprawozdawca wezwał Radę i Komisję Europejską, aby te, idąc za przykładem Parlamentu Europejskiego, uczyniły wszystko co możliwe, aby jak najszybciej przygotować tekst rozporządzenia do podpisu i publikacji. Rozporządzenie powinno zostać podpisane przez prezydencję i przewodniczącego Parlamentu Europejskiego podczas czerwcowej sesji Parlamentu w Strasburgu. Po podpisaniu, rozporządzenie zostanie niezwłocznie opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE i wejdzie w życie następnego dnia po opublikowaniu.

Wódka - co to takiego?

dokończenie ze strony 1

Problem dostrzegły zachodnie media szeroko komentując debatę parlamentarzystów. We francuskim dzienniku „Le Monde” czytamy między innymi: - *Zmiana europejskiego prawa dotyczącego wódki, przeprowadzona w tym tygodniu na forum PE rozżłościła nowe państwa członkowskie. Na forum Rady producenci tradycyjni – Polska, kraje skandynawskie i bałtyckie – walczą przeciwko propozycji Komisji, która stara się zagwarantować wolny obrót nowymi wódkami, produkowa-*

Bogusław Sonik protestował przeciwko poszerzeniu definicji wódki

wanymi z winogron, ryżu i trzciny cukrowej w Wielkiej Brytanii i Hiszpanii. Polacy protestują i sondują opinie, że tylko wódka produkowana ze zboża, ziemniaków i mela-sy buraczanej może otrzymać nazwę wódka.

Definicja wódki ma ogromne znaczenie dla polskiego rolnictwa. Przemysł spirytusowy w Polsce zagospodarowuje ok. 300-350 tys. ton zbóż oraz 250 tys. ton ziemniaków. Ostateczna wersja rozporządzenia zostanie przyjęta w czerwcu podczas sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego w Strasburgu.

FLASH

Polska, Finlandia, Szwecja i kraje bałtyckie zamieszkuje 19% ludności całej Unii

Kraje te produkują 64% wódki na rynku unijnym

Eksportują do UE 83% tego trunku

90 % wódki na świecie produkowana jest ze zbóż i ziemniaków

Wielowiekowa historia produkcji wódki i jej receptura sięga XV wieku. Wtedy to po raz pierwszy na ziemiach polskich wytwarzano trunki z zacieru zbożowego. Później, bo w XVIII wieku rozpoczęto produkcję z ziemniaków.

OZIĘBIANIE OCIEPLENIA

dokończenie ze strony 1

Największy wpływ na zmianę środowiska mają spalanie paliw kopalnych, rolnictwo i użytkowanie gleb poprzez wycinanie lasów. Prowadzi to do wzrostu emisji dwutlenku węgla, gazu odpowiedzialnego za zmiany klimatyczne. W celu za-

Polityka Unii ma głównie na celu:

- promocję efektywności energetycznej
- promocję źródeł odnawialnych
- badania oraz skupienie uwagi na opłacalności sektorów, które są najbardziej dotknięte regulacjami europejskimi
- współpracę z sektorem przemysłowym, organizacjami poza rządowymi

trzymania zmian klimatycznych emisje wszystkich gazów cieplarnianych muszą być znacząco zmniejszone.

Dba o to Unia od lat. Przypomnijmy, że odegrała kluczową rolę w stworzeniu dwóch głównych traktatów zajmujących się tym tematem: w 1992 Konwencja Ramowa Narodów Zjednoczonych na temat Zmian Klimatycznych oraz w 1997 Protokół z Kyoto. Podjęła też konkretne działania mające na celu zmniejszenie jej własnych emisji gazów cieplarnianych. W 2000 roku Komisja rozpoczęła Europejski Program na temat Zmian Klimatu. W jego ramach zostało powziętych wiele środków, między innymi Europejski Schemat Wymiany

Emisji stanowiący podstawę europejskiej polityki redukcji emisji w sposób ekonomicznie efektywny. W styczniu 2007 roku Komisja Europejska przygotowała zestaw propozycji oraz opcji osiągnięcia tych zamierzeń w Komunikacie „Ograniczenie globalnego ocieplenia klimatu do 2° C: Droga do 2020 roku oraz poza”. Podstawowe cele Komunikatu oraz rozwoju zintegrowanej strategii klimatycznej i energetycznej wchodzących w jego skład, zostały zatwierdzone przez szefów Państw członkowskich na szczycie w Brukseli 8 – 9 marca 2007. Raport podkreśla wiodącą rolę Unii w polityce przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Rada europejska zaznacza, że Unia zobowiazu-

Od początku lat 90. instytucje europejskie rozwijają politykę mającą na celu ograniczenie globalnego ocieplenia klimatu poprzez:

- akty prawa pochodnego w celu wypełnienia międzynarodowych zobowiązań na poziomie europejskim
- strategie oraz dokumenty, aby przewodzić międzynarodowej debacie na temat zmian klimatycznych

je się przekształcić Europę w obszar ekonomicznie nisko emisyjny oraz wysoko efektywny energetycznie. Unia zobowiązuje się osiągnąć spadek o co najmniej 20% emisji gazów cieplarnianych do 2020 roku w porównaniu z rokiem 1990.

KLIMATY KLIMATU

Bałtycka Mekka

Eksperti wyliczyli, że Mekką turystyczną za kilkadziesiąt lat będzie nie Morze Śródziemne, ale rejon Morza Bałtyckiego. Polskie morze będzie znacznie cieplejsze, co oznacza, że znacznie więcej turystów będzie przyjeżdżać do Polski.

Wina dajcie!

W przyszłość przemysł produkcji wina będzie również emigrował na północ. Przewiduje się, że podniesienie temperatury o 1 stopień spowoduje przesunięcie strefy winnic o 200 km na północ. Zmiany klimatyczne nie będą przebiegać w równym stopniu na wszystkich obszarach. W niektórych rejonach dojdzie do kilkustopniowego wzrostu temp. Najwięcej na zmianach klimatycznych zyska północna Europa, a starci Europa śródziemnomorska.

Do stopnia niedaleko

Od 1850 roku średnia temperatura powierzchni ziemi wzrosła o 0,76°C.

Katastrofa

W Czwartym Raporcie Oszacowującym opublikowanym 2 lutego 2007 roku, Międzyrządowy Panel Zmian Klimatycznych stwierdza, że bez działań mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych temperatura wzrośnie o około 1,8 do 4°C w tym stuleciu. Zmiany te będą miały nieodwracalne i katastrofalne skutki.

Trzy razy DWADZIEŚCIA

Priorytetowym obszarem tematycznym prezydencji niemieckiej obok traktatu konstytucyjnego jest problematyka zmian klimatycznych. Politycy unijni postanowili określić ramy rodzącej się polityki klimatycznej w trzech liczbach – 3 razy 20. Oznacza to:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych o 20%
- oszczędność energii o 20%
- oraz 20% energii ze źródeł odnawialnych w konsumpcji energii

Analiza analizy

Jedna z grup politycznych w Parlamencie Europejskim opublikowała niedawno analizę dotyczącą organizowania sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego w Strasburgu. Grupa Zielonych wyliczyła, że budynek ten kosztuje ponad 20.000 ton rocznie emisji dwutlenku węgla. Przy czym przez 307 dni budynek pozostaje pusty, posiada ok. 2.700 pomieszczeń. Roczny koszt wynosi ponad 200 mln. euro.

Maj zmroził

Sadownicy z Małopolski i Świętokrzyskiego twierdzą, że nocne, kwietniowe i majowe przymrozki do -7, a nawet -8 stopni, spowodowały ogromne straty w uprawach. Przymrozki wystąpiły w najgorszym terminie tuż przed lub w czasie kwitnienia drzew owocowych. Podobnego problemu nie było od dobrych kilkadziesiąt lat. Związek Sadowników chce ogłoszenia klęski żywiołowej i wsparcia gospodarstw. Według związków, wielu gospodarstwom grozi bankructwo, ponieważ korzystały one z kredytów, które trzeba spłacać. Te spodziewane bankructwa wpłyną na sytuację firm współpracujących z sadownikami.

BUNT W IMPERIUM

dokończenie ze strony 1

Tablicę odsłonili rektor UJ, prof. dr hab. Karol Musiał wraz z matką opozycjonisty, Stanisławą Pyjas. Na jej ręce Urszula Doroszevska reprezentująca Prezydenta RP złożyła Krzyż Komandorski przyznany pośmiertnie Pyjasowi. Bogusław Sonik, rzecznik pierwszego SKS, obecnie prezes Stowarzyszenia Maj 77, zacytował raporty Służby Bezpieczeństwa z wiosny 1976 roku. Jednoznacznie wynika z nich, że już na rok przed śmiercią Pyjas był regularnie obserwowany przez bezpiekę...

A potem w Auli Collegium Novum odbyła się nietypowa – bo złożona nie z referatów, ale paneli dyskusyjnych – sesja naukowa „Czarne juwenalia. Początek buntu.”. Dyskutowali, m.in.: dr Henryk Głębocki, prof. dr hab. Jerzy Eisler, Liliana Sonik, Bogusław Sonik, prof. dr hab. Ryszard Terlecki, Wojciech Frazik, prof. dr hab. Andrzej Friszke, Grzegorz Waligóra, Bronisław Wildstein, dr Łukasz Kamiński, Leszek Budrewicz, Jakub Bułat, Elżbieta Czuma, Magdalena Modzelewska i Arkadiusz Rybicki oraz zgromadzeni na sali słuchacze.

Wieczorem w Rotundzie zespół Habakuk zagrał utwory swoje i Jacka Kaczmarskiego we własnych, interesujących aranżacjach.

Kolejnego dnia Pod Jaszczurami spotykali się przyjaciele z dawnych lat. Na ustawionym pod Sukiennicami telebimie emitowano dokumenty Walusiaka, Morawskiego i Szumowskiego o SKS. Wyświetlono też „Gry uliczne” Krauzego oraz dokument „Śmierć Studenta” będący zapisem dziennikarskiego śledztwa fińskiego dziennika-

SKS – Studencki Komitet Solidarności SKS powstał 15 maja 1977 roku w Krakowie. Bezpośrednią przyczyną była tragiczna śmierć, w niewyjaśnionych dotąd okolicznościach, Stanisława Pyjasa, studenta filologii polskiej i filozofii UJ. Celem utworzenia komitetu było zainicjowanie prac nad utworzeniem autentycznej i niezależnej organizacji studenckiej.

rza Jarmo Jaaskaleinena przeprowadzonego po śmierci Stanisława Pyjasa jeszcze w 1977 roku.

Równolegle w Auli ks. prof. Józefa Tischnera w Instytucie Historii UJ odbyła się dyskusja „Wolni w czasach zniewolenia? Zniewoleni w czasach wolności?”. Referat wprowadzający wygłosił prof. Alain Besancon, francuski historyk idei i filozof polityczny, a debatę poprowadzili Agnieszka Kołakowska oraz Bogusław Sonik. Na sali obecni byli m. in. Donald Tusk i ks. red. Adam Boniecki.

Po zamknięciu dyskusji promowano książkę krakowskiego historyka Jarosława Szarka „Czarne Juwenalia. Początek buntu”. A wieczorem podczas spotkania na Wzgórzu Wawelskim Urszula Doroszevska odczytała nazwiska osób związanych z SKS odznaczonych za swoją działalność na rzecz Ojczyzny.

Trzydniowe uroczystości zakończyły się 20 maja. Przy ul. Poselskiej 24 odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą trzem przyjaciołom SKS: Zygmuntovi Chylińskiemu, Miłosławowi Dzielskiemu oraz Januszowi Szpotańskiemu.

Ostatnim wydarzeniem była Msza Święta w Bazylice oo. Dominikanów koncelebrowana przez oo. Tomasz Pawłowski, Jan Andrzeja Kłoczowski oraz Maciej Ziębę. W czasie homilii o. Kłoczowski, duszpasterz „Beczki” w czasach SKS, powiedział, że to, co nastąpiło po dramatycznych wydarzeniach sprzed 30-stu lat jest najlepszym świadectwem tego, że pomimo wszelkich przeciwności zawsze należy ufnie kroczyć do przodu...

Polska Obywatelska

W ostatni weekend maja w Warszawie odbyła się konwencja programowa Platformy Obywatelskiej. Jej główną oś stanowiła prezentacja programu politycznego partii.

Na wstępie przewodniczący PO, Donald Tusk, wypowiedział życzenie, by rządy koalicji, nazywane dumnie IV Rzeczpospolitą, zakończyły się tak szybko jak to możliwe. Skrytykował też prezydenta Lecha Kaczyńskiego za styl rokowań z lekarzami. – *Czy „nie ma mowy” stanie się mottem IV RP? Niewykluczone* – mówił szef PO.

Tusk zapewniał, że Platforma idzie po władzę, by dokonać dobrej zmiany. Jej fun-

damentami będą: wolność gospodarcza, bezpieczeństwo obywateli, przywrócenie im poczucia dumy z Polski i jednomandatowe okręgi wyborcze.

Głównym konstruktem wolności gospodarczej będzie podatek liniowy. Bezpieczeństwa – przewidywalność działań przyjaznej władzy. Aby przywrócić poczucie dumy z Polski konieczna jest współpraca i kompetentna dyplomacja. – *Za granicami Polski*

Donald Tusk, przewodniczący PO: - Jest dziś gorąco. Ta duchota przerywana burzami jest symbolem atmosfery panującej w IV RP. Przyjechaliśmy uwolnić Polskę od tej atmosfery

o Polskę wyłącznie dobrze – podkreślał Tusk. A Polska Obywatelska, to jednomandatowe okręgi wyborcze, władza skromna, zwiększenie kompetencji samorządu terytorialnego.

Z kolei Bronisław Komorowski, wiceszef PO stwierdził, że Platforma będzie modernizować Polskę zgodnie z narodowymi tradycjami i wartościami. Podkreślił, że kluczowe w programie są widoczne zaangażowanie PO w integrację europejską oraz dbałość o gospodarkę i własność, jako podsta-

wy wolności. Ponadto dbałość o słabszych i traktowanie rodziny nie „jako fabryki dzieci, ale inwestycji w przyszłość”. Państwo ma być tańsze i zdecentralizowane oraz nie może być sztucznie podzielone na Polskę liberalną i solidarną. – *Nie ma solidarności bez wolności* – mówił Komorowski.

Po politykach głos zabrali eksperci, między innymi profesor Michał Kulesza, twórca reformy samorządowej. Profesor alarmował, że polski system instytucjonalny znajduje się w kryzysie i bliskie zaprzepaszczenia są efekty reform z lat 90-tych. Gardłował za decentralizacją zarządzania publicznego i wzmocnieniem kompetencji samorządów. Krytykował widoczny powrót do resortowego podejścia do zarządzania.

Na koniec, Donald Tusk podziękował Janowi Rokicie, którego program gabinetu cieni stał się podstawą propozycji programowej PO. Z kolei Rokita pozytywnie ocenił wystąpienie Tuska, a konwencję określił, jako „*krok w dobrą stronę*”.

POLSKA WOBEC GLOBALNYCH WYZWAŃ ENERGETYCZNYCH

ciąg dalszy ze strony 1

Konieczne są nie tylko zdecydowane i solidarne działania, ale również debata publiczna, która pozwoli wybrać optymalne rozwiązania i zdemitologizować lęki.

Dotychczasowe deklaracje Unii w kwestii energii odnawialnej oraz polityki energooszczędnej brzmią mało przekonująco. Ludzie zapamiętali głównie zapowiedź obowiązkowej wymiany żarówek na energooszczędne i stwierdzili, że zamiast kompleksowej strategii Europa proponuje rozwiązania cząstkowe. Tylko po części jest to wrażenie słuszne. Problemem Unii jest chęć połączenia krótkofalowej polityki społecznej z celami długofalowymi o charakterze ekologicznym i pragmatycznym.

Stymulacja azjatyckich tygrysów

Na naszych oczach zmienia się mapa gospodarcza świata. Liderami wzrostu gospodarczego są dzisiaj Indie i Chiny. Ich gospodarki potrzebują energii, a bogacące się dwa i pół miliarda konsumentów aspirują do poziomu życia zbliżonego do standardów europejskich. Mówiąc obrazowo: Chińczycy potrzebują energii, by produkować samochody nie tylko na eksport, ale też na rynek własny. Tendencji tej nie da się odwrócić, bo tradycyjny chiński rower jest miłym lecz nieśpiesznym sposobem przemieszczania się. A pracownicy muszą być mobilni.

Rozwijająca się gospodarka wymusza zmianę stylu życia i jest z definicji energochłonna. Pojawienie się nowych graczy z Azji powoduje skokowy wzrost zużycia energii, czyli kopalni służących do ich wytwarzania.

Jeżeli wydobycie surowców energetycznych będzie się utrzymywać na obecnym poziomie, to udokumentowane zasoby węgla wystarczą

na 270 lat, ropy naftowej na 50 lat, gazu ziemnego na 60 lat, a rozszczepialnego uranu 235 na 85 lat. W Polsce węgla kamiennego z funkcjonujących kopalni starczy tylko na około 40 lat.

Wzrost cen energii jest nieunikniony. Nowoczesne technologie, inwestycje w infrastrukturę i energię odnawialną spowolnią ten proces, ale nie wyeliminują go całkowicie. Skutki, nie tylko finansowe, odczujemy wszyscy. Pytanie, czy światło w Europie zgaśnie, nie jest zatem pytaniem retorycznym. Prawdziwym problemem jest kwestia kiedy. Lub inaczej: jak temu poprzez dzisiejsze działania zaradzić.

Wołanie nie na puszczy

Tym bardziej uzasadniony jest głos Polski domagający się od unijnych partnerów realizacji zasady solidarności w tym strategicznym sektorze. Nasze aksjologiczne apele dają się przełożyć na zrozumiałe w Unii dyskurs pragmatyczny. Problemem jest język komunikacji, czyli dobór skutecznych argumentów.

Mocno przez Polskę artykułowana konieczność dywersyfikacji energetycznych źródeł i tras przesyłu jest przyjmowana ze zrozumieniem, lecz konkretne rozwiązania niekoniecznie idą z tym w parze. Vide – gazociąg bałtycki. Zapewnienie dywersyfikacji dostaw energii dla całej Europy jest zasadne nie tylko z powodów ekonomicznych, ale również społecznych i politycznych. Do Polski ropa i gaz płyną głównie z Rosji. Przy rosnącym w obecnym tempie poziomie wydobycia ropy naftowej, za 20 lat większość jej pokładów poza Bliskim Wschodem wyczerpie się. Europa to wie. Wie także, że pozostawanie w dużej mierze zależnym od

rozwoju sytuacji w mało stabilnych politycznie rejonach świata jest krótkowzroczne.

Unijne priorytety

Unia Europejska zdefiniowała priorytety dotyczące energii następująco: po pierwsze – zapewnienie konkurencyjnych cen energii, po wtóre – redukcja do minimum wpływu zużycia energii na klimat, po trzecie – zapewnienie bezpieczeństwa dostaw. Ostatni punkt jest dopiero uzgadniany i dopracowywany.

Tematyka energetyczna zdominowała ostatni szczyt Unii Europejskiej. Część krajów Unii chce, by energia odnawialna stanowiła w 2020 roku aż 20 procent całej energii wytwarzanej we Europie. Nawet jeśli uda się osiągnąć ten ambitny cel, pozostałe 80 procent potrzebnej nam energii i tak będziemy musieli pozyskiwać z tradycyjnych źródeł. W Polsce udział energii odnawialnej nie przekracza 4 %. W podobnej sytuacji znajduje się również Francja, która uzyskuje niemal 80 % swojej energii z reaktorów jądrowych.

Temperatura rośnie

Zmiany klimatyczne i wzrost temperatury o 3–5 stopni w ciągu wieku są faktem. W chwili obecnej głównym źródłem energii są paliwa kopalne, oskarżane o zakłócenia klimatu. Dlatego Unia Europejska zaangażowała się w program ekologicznego wykorzystania węgla, w ramach którego ma powstać dwanaście doświadczalnych elektrowni. To chwalebne i konieczne lecz niewystarczające.

Paliw kopalnych jest mało, ich rozmieszczenie na globie jest nierównomierne, nie powstrzymamy tempa wzrostu zapotrzebowania na energię a równocześnie deklarujemy konieczność powstrzymania emisji CO₂. W sytuacji między młotem a kowadłem jedynie energie odnawialna i nuklearna spełniają wszystkie wyznaczone przez Unię Europejską kryteria.

ciąg dalszy na stronie 6

Toruń, 10 maja

Trasa: Kraków – Warszawa – Toruń. Wyjazd o 7, przyjazd o 14. Tyle samo, ile z Brukseli do Nowego Jorku. Rzeczywistość: Mijam po drodze rozpadające się perony i robiące wrażenie opustoszałych dworce. Fatalne drogi, nędzne i brudne koleje, brak połączeń lotniczych między głównymi miastami – to jakieś polskie przekleństwo i nieudacznictwo. Nie mogę oprzeć się wrażeniu, że podobnie wygląda polska polityka, gdzie nie ma wspólnej woli na zrealizowanie korzystnych przedsięwzięć, służących wszystkim obywatelom.

(...) Dlatego śmiesz mi ta tromtadracja, z jaką ogłasza się konieczność przebudowy całej Polski z powodu Euro 2012. Nagle okazuje się, że są rzeczy ważne, dla których warto postarać się o konsensus. Nagle wczorajsi wrogowie stają obok siebie i wspólnie oświadczają, że gotowi zrobić coś razem! (...)

Nasza polityka to swoiste piekło codziennej walki, ataków, prób skompromitowania przeciwników. Nieustający festiwal newsów, z których najczęściej niewiele wynika.

dokończenie ze strony 5

Odnawialne źródła energii (hydroenergia, energia wiatru, pływów i fal morskich, zamiana promieniowania słonecznego na energię elektryczną) należy wykorzystywać w najwydajniejszy sposób. Nie jest to jednak droga tania ani szybka. Znane dzisiaj technologie nie pozwalają uczynić z tych metod panaceum na głód energetyczny świata. Sytuacja geograficzna Polski nie sprzyja marzeniom: słońce operuje słabo i sezonowo, rzeki toczą się leniwie, a wiatr zaczyna być coraz częściej kwestionowany jako skuteczny producent energii w rejonach gęsto zaludnionych. Przy maksymalnym wykorzystaniu, źródła energii odnawialnej mogą w Polsce dostarczyć nie więcej niż 20% energii elektrycznej produkowanej dzisiaj. A prognozy mówią, że w ciągu najbliższych 20 lat zapotrzebowanie na energię w Polsce wzrośnie o 90-100%.

Jest oczywiste, że Polska musi szukać rozwiązań alternatywnych.

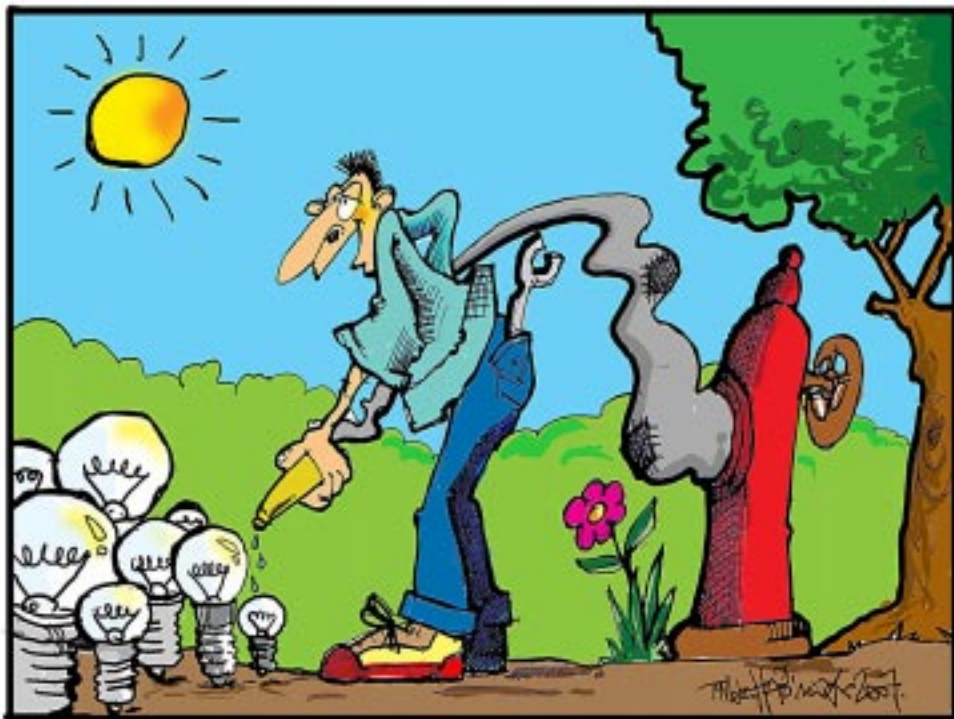
Nie kopać się z koniem

Paradoksalnie, wszystko wskazuje na to, że polityka energetyczna Rosji jest dziś bardziej efektywna i lepiej przystosowana do sytuacji rozwijającej się gospodarki światowej, niż miękkie propozycje Unii Europejskiej. Europa ma znikome zasoby paliw kopalnych, a jej polityka energetyczna jest raczej defensywna, nie chroni przed zewnętrznym monopolem. Tymczasem Rosja jasno określiła, że energia będzie dla jej narzędziem polityki międzynarodowej i plan ten konsekwentnie realizuje. Zamiast grzmieć na Moskwę lepiej przeanalizować podejmowane przez nią kroki.

Niedawno prezydent Putin ogłosił, że na rozbudowę instalacji jądrowych Rosja przeznaczy 43 miliardy euro. A przecież kraj ten posiada ogromne zasoby paliw kopalnych. Lecz gaz i węgiel, będące dzisiaj drogimi źródłami energetycznymi, stanowią dla Rosji strategiczne źródło eksportu.

Reaktory w Europie...

Być może również Polska mogłaby więcej węgla eksportować i jednocześnie odważyć się na zapewnienie dla siebie tańszej energii jądrowej. Podobne tendencje występują w całej Europie, także w krajach, które wstrzymały realizację swoich programów nuklearnych, m.in. w Niemczech i Belgii. Finlandia kończy budowę piątego reaktora jądrowego i już planuje wzniesienie kolejnego. Francja jest największym producentem energii atomowej w Europie i największym jej eksporterem. Znakomitą większość swoich nadwyżek Francuzi sprzedają do Włoch, które zre-

zygnowawszy z energią atomową stały się największym na kontynencie importerem energii. Do 2013 roku nowe reaktory atomowe mają zostać oddane do użytku na Litwie, w Bułgarii, Francji, Finlandii, Rumunii i na Słowacji. Podobne plany rozważa Turcja, Holandia, Wielka Brytania, Słowenia, Czechy i Węgry. Już dzisiaj energia nuklearna pokrywa 80% zapotrzebowania Francji, na Litwie to 70%, w Belgii - 54%, w Szwecji - 45%...

...reaktory w Polsce

Jednym z nielicznych państw Unii Europejskiej, które nie posiada swojego programu nuklearnego jest Polska. Doświadczenia związane z budową elektrowni w Żarnowcu w latach 1984-1990 zamknęły dyskusję. Tymczasem potrzebne jest otwarcie nowych perspektyw a w ślad za nimi decyzje polityczne.

Premier Jarosław Kaczyński w swoim exposé z 19 lipca 2006 roku twierdził, że powinniśmy rozwinąć w Polsce program energetyki jądrowej. Nie wiemy jednak, czy opinia publiczna jest przygotowana by zaakceptować to rozwiązanie. Nie wiemy, kiedy ten program powstanie, z jakimi partnerami, ani jak mógłby być finansowany. Każde z tych pytań wymaga wielopoziomowych odpowiedzi: technicznej, ekonomicznej i politycznej.

Dla przyszłości nas wszystkich nie jest obojętne, czy zdecydujemy się na budowę elektrowni atomowych i kiedy to zrobimy. Doświadczenie innych państw europejskich w tej materii może być bardzo pomocne. Zamiast prowadzić drogę badania od zera, możemy nie-

zbędne technologie pozyskać od naszych unijnych partnerów. Nie ma jednak jednego europejskiego modelu dla energetyki jądrowej. Trzeba będzie dokonywać wyboru. Trzeba przygotować własne kadry, co wymaga czasu i nakładów. Tylko długofalowy plan działań umożliwi sensowny podział kosztów i rozłożenie ich w czasie.

Nowa elektrownia na Litwie (powstanie do 2015 r.), w który to projekt Polska się zaangażowała, ma kosztować do 6 miliardów euro. To sumy niebagatelne. Wedle strategii rządowej budowa elektrowni w Polsce byłaby finansowana ze źródeł prywatnych, jeśli jednak w przewidywanym okresie nie pojawiłoby się inwestorzy, w grę wchodziłoby finansowanie ze źródeł publicznych. Być może należy udzielić politycznego wsparcia inicjatywie powołania międzynarodowego konsorcjum, które utworzyłoby Polskie Sieci Elektroenergetyczne wraz partnerami, na przykład z Francji, czy Finlandii. W tym kontekście nieodzowne wydaje się skonstruowanie wieloletniego programu narodowego, który umożliwi wybudowanie elektrowni, przeszkolenie kadr oraz optymalnie prowadzone negocjacje z partnerami finansowymi i technicznymi. Czas działa na naszą niekorzyść, a pomysłu na wcielenie w życie słów z exposé premiera nie widać.

*Prof. dr hab. Andrzej Hryniewicz, Instytut Fizyki Jądrowej PAN,
Bogusław Sonik, Poseł do Parlamentu Europejskiego, EPL-ED, (Platforma Obywatelska)*

REDAKCJA

Biuro Posła do Parlamentu Europejskiego
Bogusława Sonika,
ul. Kanonicza 12/1, 31-002 Kraków
tel: +48 12 290 69 34,
e-mail: redakcja@boguslawsonik.pl

cytat numeru

JOSE MANUEL BARROSSO komentując marcowy szczyt energetyczny:

- (...) Kiedy mówimy 20%, to nie oznacza 20% dla każdego kraju